

УДК 004.9:371**ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ***Москаленко В.В., к.ф.-м.н, voloimir.moskalenko@hnpri.edu.ua**Толяренко Н.І., к.п.н, tolyarenko@hnpri.edu.ua**Харківський національний педагогічний університет
ім. Г.С. Сковороди*

Сьогодні інформаційне суспільство диктує людині тенденцію до зміни компетентностей та постійному навчанню протягом його життя, і головна причина полягає в діджиталізації оточення або, іншими словами, переводу різних видів інформації у цифровий вигляд. Швидкий розвиток інформаційних технологій дозволяє з одного боку обробляти величезні обсяги інформації, тим самим спрощуючи і прискорюючи роботу. З іншого боку, при таких умовах людині потрібно прискорюватися самій та важливо бути «здатним до навчання», вміти аналізувати і об'єднувати різні компоненти інформації, підходити до вирішення проблем критично, креативно і швидко реагувати на мінливі вимоги.

Розглядаючи перераховані вище умови нарощування темпів цифровий трансформації, в яких існує сучасна освіта, можна виділити основні напрямки її розвитку:

- підвищення динамізму пізнавальної діяльності, замість традиційного накопичення знань, яке на сучасному етапі навчання втратило свою актуальність;
- підвищення мотиваційних складових навчання. Викладачі та вчителі повинні стати швидше координаторами процесу навчання, направляючи слухачів за певними векторами;
- спрощення процесу отримання нових знань за рахунок доступності різних матеріалів в режимі реального часу;
- інтеграція предметних областей. Перед педагогами стоїть завдання формування компетенцій, заснованих на міждисциплінарному, творчому, проектному підходах до навчання, який вимагає об'єднувати знання з різних сфер життя і діяльності людини, так само як і немало професій поєднують в собі багато навичок і напрямків діяльності;
- розвиток критичного та системного мислення, як запорука ефективної роботи із інформаційними потоками.

У сучасних умовах стрімкого розвитку технологій отримання актуальних компетенцій є особливо важливим, для того, щоб

залишатися затребуваним фахівцем у своїй галузі. Персоналізація навчання, його інтерактивність і спрямованість на отримання конкретних навичок лежить в основі трансформації освіти.

Однак існують певні протиріччя:

- між здатністю і готовністю державних освітніх закладів прийняти і досліджувати цифрові технології в якості ключового фактору розвитку суспільства в цілому;

- між зростаючим потенціалом інформаційно-освітнього середовища та недостатністю організаційно-педагогічних умов його актуалізації [2];

- між необхідністю вдосконалення освітнього середовища і наявністю механізмів, рівнів і напрямків його розвитку в сучасних умовах;

Інструментом у формуванні необхідних знань, умінь і навичок повинна стати мобільна, легкодоступна будь-де і повсякчас, освіта. Можна з упевненістю стверджувати, що зараз спостерігається тенденція злиття освітніх і інформаційних прийомів і формування на цій основі принципово нових інтегрованих способів навчання, заснованих на впровадженні онлайн-технологій в освітній процес.

В ході цифрової трансформації процес навчання стає все більш глобальним, а одним з пріоритетних напрямків цифрової трансформації стає розвиток дистанційного навчання [1]. При цьому успішна реалізація такої зміни освіти неможлива без вирішення низки проблем стратегічного, науково-технічного, законодавчого та кадрового характеру.

У сфері вищої освіти цифрова трансформація призвела до появи такого поняття, як цифрового університету. Під цифровим університетом прийнято розуміти такий онлайн майданчик, який представляє собою одночасно освітнє середовище, інформаційний майданчик і систему управління.

Така система організації навчання дозволяє викладачеві:

- видавати додатковий матеріал і опитувати по ньому не запозичуючи годин із курсу,

- не відволікатись на перевірку завдань, організовуючи автоматичну перевірку;

- вивільнити години під час аудиторних занять завдяки проведенням контролю знань шляхом тестування;

- проводити опитування, анкетування студентів з різних тем;

- організувати якісну плідну самотійну роботу студентів.

Для студентів можна теж виділити певні переваги організації цифрового університету:

- навчатися в будь-який зручний час за допомогою сучасних гаджетів;
- готуватися до контрольних акцій шляхом самоконтролю (шляхом вирішення тестів або завдань до іспиту);
- отримувати додаткові матеріали;
- ознайомитися з лекцією, якщо пропустив її проведення в аудиторії;
- ознайомитися з шаблонами вирішення завдань (кейсів); задати питання викладачеві курсу на форумі;
- виконувати завдання в «своєму» темпі.

Саме студенту буде складніше проходити навчання, оскільки розширюються звичні рамки вимог до нього. Буде недостатньо просто прослухати лекцію онлайн. Треба зрозуміти, проаналізувати отриманий матеріал, зробити певні висновки, зрозуміти його використання та ін. Тому сподіватися на задовільну оцінку тільки тому, що «я ж ходив» стає зовсім неактуально. Безсумнівно, перехід на нову модель навчання зажадає зусиль як від викладача на розробку і супровід курсу, так і від студента.

Певною альтернативою традиційному навчанню відповідно до навчального плану спеціальності під постійним контролем викладачів є платформи масових відкритих онлайн-курсів (МООК), що дають людям з усього світу можливість вчитися в зручний час в зручному місці.

Однак цифровий майданчик - це тільки видима частина айсберга. Трансформація освіти, на нашу думку, повинна включати три компоненти:

- розвиток дистанційних освітніх технологій;
- розвиток інформаційної інфраструктури;
- інформатизація освітнього менеджменту та управлінських процесів.

Для реалізації цифрового університету також необхідні: - інтеграція систем електронного навчання з автоматизованою системою управління навчальним процесом (формування навантаження, розкладу, оплати); - формування державної нормативної бази дистанційної освіти і дистанційних освітніх технологій. Цей пункт є однією з найбільш «болючих» завдань в сфері застосування дистанційних освітніх технологій в Україні, так як

існуюча нормативна база не передбачає дистанційне навчання як самостійну форму організації освітнього процесу.

Таким чином, трансформації освіти повинна іти як «зверху»: відповідними владними рішеннями та фінансуванням, так і «знизу» ґрунтовною само та перепідготовкою учителів та викладачів в сфері цифрових компетентностей, з метою активного широкомасштабного створення цифрового контенту різного освітнього рівня та різних форм: від коротких освітніх роликів на YouTube та інших МООК до сертифікованих дистанційних курсів в рамках ЗВО із підтвердженням відповідними документами.

Література:

1. Дунайцев Д.Д., Полковников А. И. Интеграция системы управления обучением «Moodle» в электронную информационно-образовательную среду КемГУ / Д.Д. Дунайцев, А.И. Половников // *Фундаментальные и прикладные исследования в физике, химии, математике и информатике: материалы симпозиума XIII (XLV) Международной научно-практической конференции "Образование, наука, инновации: вклад молодых исследователей"*. – 2018. – С. 31–34.
2. Освіта України. [Електронний ресурс] . – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://fij.com.ua/>
3. Ринок онлайн освіти в Україні - аналітичний огляд. – [Електронний ресурс]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://proconsulting.ua/ua/pressroom/rynok-onlajn-obrazovaniya-v-ukraine-analiticheskij-obzo>
4. Сидоров, Г. Цифровой университет: применение цифровых технологий в современных образовательных учреждениях. - 1.03.2017. - [Электронный ресурс]. – Режим доступу: <https://www.itweek.ru/digitalization/article/detail.php?ID=192831>

УДК 378.147

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ

Осьмірко І.В., к.е.н., доцент, i.v.osmirko@hnpri.edu.ua

Харківський національний педагогічний університет

імені Г.С. Сковороди

Онісіфорова В.Ю., к.е.н., доцент, valentinaonisiforova@gmail.com

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Діджиталізація освітнього процесу в Україні останнім часом набрала дуже швидких темпів розповсюдження на усіх рівнях